

Refugee
Rights

Turkey

Mülteci
Hakları

Merkezi

Suriye'den Gelen Sığınmacılar İçin Türkiye'de EĞİTİM HAKKI

SORULAR VE YANITLAR

Suriye'den Türkiye'ye sığındım. Ben veya çocuğum Türkiye'de eğitim imkânlarından yararlanabilir miyiz?

Suriye'den gelen Suriye vatandaşları, vatansızlar ve mülteciler Türkiye'de geçici koruma kapsamındadırlar. Yetkili makamlara başvuruda bulunup geçici koruma kaydınızı tamamladıktan sonra ve belli koşulları karşıladığınız takdirde Türkiye'deki ilköğretim, lise, üniversite, Türkçe eğitimi ve mesleki eğitim hak ve imkânlarından yararlanabilirsiniz.

Geçici koruma kaydı yaptırmak için herhangi bir işlem başlatmadım. Ben veya çocuğum Türkiye'deki eğitim imkanlarından faydalanabilir miyiz?

İlkokul çağındaki çocukların eğitim alması hem hak hem de yükümlülük olarak nitelendirilmektedir. Henüz geçici koruma başvurusunda bulunmamış ilkokul çağındaki çocuklar yalnızca misafir öğrenci statüsünde okula kayıt yaptırabilmektedir. Ancak eğitim imkânlarından herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmaksızın yararlanabilmek için en kısa zamanda geçici koruma kaydınızı tamamlamanız gerekmektedir.

Yetişkinler için sağlanan çeşitli eğitim imkânlarından faydalanabilmek için de geçici koruma kaydınızı tamamlayarak Geçici Koruma Kimlik Belgesine sahip olmanız gerekmektedir.

Geçici koruma kaydı yaptırmak için başvuruda bulundum ve tarafıma Ön Kayıt Belgesi verildi. Ben veya çocuğum Türkiye'deki eğitim imkânlarından faydalanabilir miyiz?

Ön kayıt işlemini tamamlamış ve Ön Kayıt Belgesine sahip kişiler geçici koruma kapsamında sayılmazlar ve geçici korumanın sağladığı hak ve hizmetlerin tamamından faydalanamazlar. Eğitim imkânlarından herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmaksızın yararlanabilmek için en kısa zamanda geçici koruma kaydının tamamlanması gerekmektedir.

Ön kayıt işlemi sırasında ya da sonrasında, kayıt makamlarına, okul çağındaki çocuğunuzun okula tam kayıt yaptırabilmesi için işlemlerin hızlandırılması yönündeki talebinizi iletebilirsiniz.

Geçici koruma kaydımı tamamladım. Çocuklarımı hangi okula gönderebilirim?

Türkiye'deki kanunlar uyarınca Türkiye vatandaşı olmayanlar dâhil olmak üzere Türkiye'deki tüm çocukların temel eğitimden yararlanma hakkı vardır. Dolayısıyla çocuğunuzun devlet okulları ya da geçici eğitim merkezlerine erişim hakkı bulunmaktadır. Devlet okullarında temel eğitim üç farklı kademededen oluşan 12 yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Bu sistem 4 yıl süreli ilkokul (1. 2. 3. ve 4. sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir. Devlet okullarında eğitim-öğretim dili Türkçedir.

Geçici eğitim merkezleri ise eğitim alanında çalışan hükümet dışı örgütler ya da Suriyeli mülteciler tarafından ya da kamplarda devlet yahut uluslararası ya da ulusal kuruluşlar tarafından kurulmuş olan okullardır. Bu okullarda eğitim dili ağırlıklı olarak Arapçadır. Geçici eğitim merkezlerinden Milli Eğitim Bakanlığı denetiminde olanlarda ayrıca Türkçe öğretmenleri bulunmaktadır.

Çocuğumu okula nasıl kayıt ettirebilirim? Çocuğum diploma alabilecek mi? Herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?

Geçici Koruma Kimlik Belgeniz ya da ikamet izninizle birlikte ikamet yerinizin bulunduğu devlet okullarına kayıt yaptırabilirsiniz. Kayıt usulleri her ildeki İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde tesis edilen İlçe Eğitim Komisyonu tarafından belirlenmektedir. Ancak genel olarak beraberinizde çocuğunuzun daha önceki eğitim seviyesini gösteren belgeler varsa bunu kayıt sırasında sunmanız önemlidir. Böyle bir belgenin olmaması halinde İlçe Eğitim Komisyonu mülakata ya da sözlü veya yazılı sınava dayalı bir seviye tespitinde bulunacak ve gerekli yönlendirme ve yerleştirmeyi bu değerlendirmeye göre gerçekleştirecektir.

Geçici Koruma Kimlik Belgeniz veya yabancı kimlik numaranız henüz bulunmuyorsa yine de kayıt yaptırmanız mümkündür. Bu durumda çocuğunuz misafir öğrenci olarak kaydedilecektir. Geçici koruma kaydınızı yaptırdıktan sonra edindiğiniz kimlik belgesi ile çocuğunuzun okuldaki misafir öğrenci statüsünü değiştirmeniz mümkündür.

Devlet okullarında eğitim ücretsizdir ve eğitim Türkçe olarak ve Türkiye'deki müfredata uygun bir şekilde verilmektedir. Geçici eğitim merkezlerinin bir bölümünde ise ücret talep edilebilmektedir.

Son olarak, devlet okullarında okuyan öğrenciler başarı koşullarını yerine getirmeleri durumunda diploma alabilecektir. Millî Eğitim Bakanlığı denetimindeki geçici eğitim merkezlerinde de öğrenim durumuna ilişkin belgeler ile başarı gösterilmesi halinde geçerliliği bulunan sertifikalar verilmektedir.

Türkiye’de Suriyelerin kurduğu ve işlettiği okulların yasal statüsü nedir?

Türkiye’de verilen her türlü eğitim ve öğretim hizmeti Milli Eğitim Bakanlığı’nın bilgisi ve izni dâhilinde olmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı ile protokol dâhilinde işletilmeyen okulların yasal bir statüsü yoktur. Yasal statüsü olmayan okullar da geçerli bir diploma ya da sertifika verememektedirler. Ayrıca, Bakanlık tarafından tespit edilmeleri durumunda kapatılma riskiyle karşı karşıya bulunmaktadırlar. Dolayısıyla bu okullara kayıt yaptırmadan önce okulun yasal statüsünü bilmeniz ve kararınızı bu doğrultuda vermeniz önemlidir.

Çocuğumu liseye nasıl kayıt ettirebilirim?

8 yıllık ilk ve orta okul eğitimini tamamlayan çocuklar Türkiye’de liseye devam edebilirler. Liseye kayıt yaptırmak istediğiniz çocuğunuz önceki eğitim durumunu gösteren belgeleri ikamet ilinizdeki İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne sunmalısınız. Çocuğunuz eğitimi geçici eğitim merkezlerinden birinde tamamladıysa, buradan alacağınız belgeleri de sunabilirsiniz.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü, gerekli değerlendirmeyi yaptıktan sonra çocuğunuzun kaydını hangi okula yaptırabileceğinizi size bildirecektir. Bu bildirimden ardından çocuğunuzla birlikte size bildirilen okula giderek 99 ile başlayan yabancı kimlik numaranızla kayıt yaptırabilirsiniz. Lise kaydı ile ilgili yaşayabileceğiniz sorunlar için İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri’ne başvurabilirsiniz.

Liseye kayıt yaptırmak istediğiniz çocuğunuzun önceki eğitim durumunu gösteren herhangi bir belgenizin bulunmaması durumunda ise ikamet ettiğiniz ilçenin İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’ne başvurmanız gerekmektedir. Bu tür durumlarda, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileri çocuğunuzun hangi sınıftan eğitimine devam edeceğine karar verebilmek için seviye tespit değerlendirmesi yapacaklardır. Bu değerlendirme sonucunda, çocuğunuzun belirlenen okula ve sınıfa kaydını gerçekleştirebilirsiniz.

Lise diploması ya da lise denklik belgesi almak için ne yapmalıyım?

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir lisede eğitimini başarıyla tamamlayanlara mezun oldukları okul tarafından bir lise diploması verilir.

Eğitiminizi bir geçici eğitim merkezlerinde tamamladıysanız ya da hâlihazırda tamamlamış olduğunuz lise eğitiminiz için lise denklik belgesi almak istiyorsanız Yabancı Öğrenciler Lise Yeterlilik ve Denklik Sınavı'na (YÖLDS) girmeniz gerekmektedir. Bu sınav yılda bir kez düzenlenmekte ve sınav oturumları belirli illerde yapılmaktadır.

Sınava başvuru yapabilmemiz için geçici koruma kaydınızı tamamlamış olmanız ve Yabancı Öğrenci Bilgi İzleme Sistemi'nde (YÖBİS) kayıtlı olmanız şarttır. Türkiye'deki devlet okullarında geçici koruma kimlik belgesi ile kayıt yaptırmış öğrenciler ile Milli Eğitim Bakanlığı ile protokolü bulunan geçici eğitim merkezlerinde eğitimlerini tamamlayan öğrenciler YÖBİS sisteminde kayıtlıdır. Ancak başka yerde öğreniminizi tamamladıysanız gecikmeksizin Milli Eğitim Bakanlığı ile protokolü bulunan geçici eğitim merkezlerine kaydınızı yaptırmanız ve YÖBİS üzerinden öğrenci belgesi almanız gerekmektedir.

YÖLDS sınavı başvuruları okul müdürlüklerine teslim edilmelidir. Bu aşamada herhangi bir sorun yaşamamanız için YÖBİS üzerinden aldığınız öğrenci belgenizi, eksiksiz olarak doldurduğunuz YÖLDS başvuru formunuzu ve geçici koruma kimlik belgenizin bir nüshasını sunmanız önemlidir. Son olarak sınavla ilgili güncel bilgileri <https://yobis.meb.gov.tr/> adresinden takip edebilirsiniz.

Geçici korumadan yararlanan kişiler Türkiye’de üniversiteye gidebilir mi?

Yükseköğretime devam edebilmek için ilk ve orta öğrenimi bitirmiş olma şartı aranmaktadır. Türkiye’deki örgün eğitim sistemi içindeki okullarda lise öğrenimini başarıyla tamamlayan kişiler bu şartı yerine getirmiş sayılırlar. Ancak eğitiminizi Suriye’de ya da Türkiye’deki geçici eğitim merkezlerinde tamamladıysanız lise denklik belgesi alabilmeniz için Yabancı Öğrenciler Lise Yeterlilik ve Denklik Sınavı’na (YÖLDS) girmeniz gerekmektedir.

Türkiye’de yükseköğretime devam etmek isteyen tüm yabancılar, başvuruda bulunacakları üniversitenin açtığı Yabancı Öğrenci Sınavı’na (YÖS) girmeli ve yeterli akademik başarıyı göstermelidir. YÖS başvuruları ücrete tabi olabilir.

Üniversiteler ayrıca kişinin aldığı eğitime dair çeşitli belgeler ile lise diploması ve benzeri belgeleri talep edebilir.

Başvuru koşulları ve ücretleri ile ilgili daha detaylı bilgi almak için üniversitelerin Yabancı Öğrenci Birimlerine başvurmanızı ya da internet sitelerini ziyaret etmenizi tavsiye ederiz.

Üniversite eğitimim sırasında burs imkanlarından faydalanabilir miyim?

Türkiye’de üniversite okuyan öğrencilere çeşitli burs imkânları sağlanmaktadır. Bu imkânlarla ilgili bilgi almak için bulunduğunuz ildeki İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri’ne veya sivil toplum kuruluşlarına başvurabilirsiniz.

Türkçe öğrenmek istiyorum. Nereye başvurabilirim?

Türkçe öğrenmek isteyen çocuklar, gençler ve yetişkinler buldukları ildeki veya ilçedeki Halk Eğitim Merkezlerine başvuruda bulunabilirler. Halk Eğitim Merkezlerine kayıt olmak için bir ücret ödemeniz gerekmemektedir. Halk Eğitim Merkezlerine kayıt yaptırabilmek için Geçici Koruma Kimlik Belgesine ihtiyacınız olacaktır.

Ayrıca, bazı sivil toplum kuruluşları da ücretsiz Türkçe dil kursları açmaktadır. Mülteci Hakları Merkezi'ni arayarak bulunduğunuz şehir veya ilçede böyle bir kursun mevcut olup olmadığını öğrenebilirsiniz.

Mesleki eğitim almak istiyorum. Hangi imkânlardan yararlanabilirim?

Bulduğunuz il veya ilçedeki Halk Eğitim Merkezlerine giderek buradaki mesleki eğitim kurslarına katılmak üzere başvuruda bulunabilirsiniz. Halk Eğitim Merkezlerine kayıt olmak için bir ücret ödemeniz gerekmemektedir. Her Halk Eğitim Merkezi o yıl açacağı kursları kendi belirlemektedir ve talebe göre yeni kurslar açabilmektedir. Bu sebeple bulunduğunuz yerdeki Halk Eğitim Merkezlerine giderek açılan kurslar hakkında bilgi edinmenizi tavsiye ederiz. Halk Eğitim Merkezlerine kayıt yaptırabilmek için geçici koruma kimlik belgesi gerekmektedir.

Türkiye İş Kurumu'nun (İŞKUR) da çeşitli mesleki eğitim kursları bulunmaktadır. Yaşadığınız il veya ilçelerdeki İŞKUR merkezlerine giderek mevcut kurslarla ilgili bilgi alabilirsiniz. Ayrıca, bazı sivil toplum kuruluşları da ücretsiz meslek kursları açmaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi bana hangi konularda yardım edebilir?

Mülteci Hakları Merkezi, Türkiye’de koruma arayan ve aralarında Suriye’den gelen sığınmacıların da bulunduğu kişilere ücretsiz olarak bilgilendirme ve destek hizmetleri sağlamaktadır. Türkiye’deki koruma mekanizmalarına ve temel hak ve güvencelere erişimle ilgili sorularınız için bize başvurabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi’nin Türkiye devleti makamlarıyla veya Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’yle ilişkisi var mı?

Mülteci Hakları Merkezi bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Türkiye makamları ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ile ortak değildir. Ancak kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması için devlet makamlarıyla ve BMMYK ile iletişim kurmakta ve işbirliği yapmaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi’nin hizmetlerinden yararlanmam için herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?

Mülteci Hakları Merkezi’nin sağladığı tüm hizmetler tamamen ücretsizdir. Sağladığımız hizmetler karşılığında sizden herhangi bir ücret ya da maddi karşılık talep eden kişileri gecikmeksizin bize bildirmenizi rica ediyoruz. Bu konudaki bilgilendirmeniz tamamen gizli tutulacaktır.

Sizinle telefonda ya da yüz yüze paylaştığım bilgi veya belgeleri başka kişi veya kurumlarla paylaşacak mısınız?

Mülteci Hakları Merkezi, destek sağladığı kişilerin bilgi ve belgelerin gizliliğine ilkesel olarak saygı göstermekte ve kendilerinin rızası olmaksızın bu bilgi ya da belgeleri hiçbir şekilde üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşmamaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi İletişim Bilgileri:

Türkiye'nin neresinde olursanız olun, hak ve yükümlülükleriniz konusunda her türlü sorunuz ve Türkiye sığınma prosedüründe karşılaştığınız sorunlarla ilgili ücretsiz hizmetlerimizden faydalanmak için hafta içi her gün 10.00-17.00 saatleri arasında ofisimize gelebilir ya da aşağıdaki iletişim bilgilerini kullanarak bize ulaşabilirsiniz.

 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

 +90 212 292 48 30

 +90 212 292 48 33

 info@mhd.org.tr

www.mhd.org.tr

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Rights Turkey

📍 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

☎ +90 212 292 48 30

📄 +90 212 292 48 33

✉ info@mhd.org.tr

www.mhd.org.tr

Bu kaynak, **Mülteci Hakları Merkezi**'nin Amerikalı sivil toplum örgütü **Refugee Solidarity Network** ve **Hollanda Mülteci Konseyi** işbirliğiyle ve **ABD Dışişleri Bakanlığı Nüfus, Mülteciler ve Göç Bürosu**'nun desteğiyle yürüttüğü bir proje kapsamında hazırlanmıştır.

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Solidarity Network

ABD Dışişleri Bakanlığı
Nüfus, Mülteciler ve Göç
Bürosu